

Eşitsizlik ve Cinsiyetçilikle Kadınların Mücadelesi

**ÖHD Amed Şube
Kadın Komisyonu**

Disiplin Aracı Olarak
Cinsiyetçi Yasalar

Fidan Ataselim

Filizlenen Umut,
Direnen Kadınlar

Dicle Müftüoğlu

Kadının Bedenine, Gençliğin
Ruhuna Saldıran Karanlık

Ayşe Batumlu Kaya

Sessizliği Kanunla,
Hakları Direnişle
Yazmak

Azime Bali

Ahura Mazda ve Ehrimen:
İyilik ile Kötülüğün Sonsuz
Çekişmesi ve Kadınların
Öncülüğü

İÇİNDEKİLER

- 1** **Disiplin Aracı Olarak Cinsiyetçi Yasalar**
ÖHD Amed Şube Kadın Komisyonu
- 5** **Filizlenen Umut, Direnen Kadınlar**
Fidan Ataselim
- 9** **Kadının Bedenine, Gençliğin Ruhuna Saldıran
Karanlık**
Dicle Müftüoğlu
- 12** **Sessizliği Kanunla, Hakları Direnişle Yazmak**
Ayşe Batumlu Kaya
- 16** **Ahura Mazda ve Ehrimen: İyilik ile Kötülüğün Sonsuz
Çekişmesi ve Kadınların Öncülüğü**
Azime Bali

Disiplin Aracı Olarak Cinsiyetçi Yasalar

ÖHD Amed Şube Kadın Komisyonu-20 Nisan 2025

Teklif taslağına bakıldığında “ahlaka aykırı davranış”ın ne olduğu belirli olmayıp tamamıyla hakim ve savcıların ahlak anlayışlarına bırakılmıştır. Bu ahlak anlayışlarının da temelini cinsiyetçilik, sömürgecilik, dincilik ve milliyetçilikten aldığı en yakından maruz kalanı ve tanıyız

Devletlerin bir iktidar alanı olarak oluşturduğu norm, yasa, hukuk düzeni; toplumun tüm bileşenlerini ve bedenleri gözetleyen ve denetleyen bir aygıt olarak işlevlendirilir. Erkek egemen kapitalist sistem içinde yasa; hak ve özgürlükleri içeren, birlikte yaşamı mümkün kılan ahlaki ilkeler toplamı değil, iktidar dinamiklerinin kendi zihniyetlerini yeniden ürettiği, egemenliklerini pekiştirdiği söyleme dönüşür. Söylemin gücü; yasa ve hukuk gibi normatif sistemler eliyle kurulan düzenin aile, mahkemeler, okul gibi kurumlar aracılığıyla katmanlaşmasına neden olur. Haliyle temeline cinsiyetçi, sömürgeci, dinci ve milliyetçi bir zihniyeti almış olan sistemin ve onun öznelere olarak yasa koyucuların halklara, kadınlara, LGBTİ+’lara, inançlara, gençlere ve pek tabii insan biçimli olmayan var oluşlara bir özgürlük alanı sağlamayacağı açıktır. On yıllardır özgürlük temelli hak mücadelesi yürüten tüm toplumsal muhalefete yasanın sopasını gösteren ceza kanunları, toplumu dizayn eden medeni kanun ve tüm düzenleyici yasalar zihniyetini toplumsal sözleşmenin ilke ve etiğinden değil bu saldırgan ideolojilerinden alır.

Son süreçte yargı paketleri ile yeni bir kapatma ve yok etme pratiği olarak gündemimize giren bu politikalar ismi zihniyetinden menkul Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda “aile yapısının korunması, güçlendirilmesi ve gelecek nesillere

sağlam bir miras olarak aktarılması” kapsamında çalışmaların yürütüleceği ve 2025’in “aile yılı” olması ilanıyla yeniden neyle karşı karşıya olduğumuzu hatırlattı.

Aile yılının ilanında “üç çocuk” vurgusu da tekrar yapıldı. Bunun yanında evlenmeye teşvik amaçlı maddi destek duyurusu, danışmanlık hizmetleri, konut kredileri gibi duyurular da yapıldı.

Kapitalist ataerkil sistemde her dönem aile, nüfusa yön vermenin ve toplumu kadın bedeni üzerinden dizayn etmenin aracı olmuştur. Kadını sadece çocuk doğurma ve bakım verme gibi biyolojik özellikleri ile sınırlandıran ve kutsal aileye kapatan anlayış bu politikaların yalnızca bir parçasını oluşturuyor. Toplumsal yaşamdan koparılmaya çalışılan kadının kendisine dair söz üretmesi de böylece engelleniyor, sadece ailenin ve dolayısıyla erkek devlet sisteminin devamlılığı için kendini feda eden bir varlık olması bekleniyor. Zihniyetlerdeki meşruluğun sağlanması ve toplumda yerleşik bir kabul haline gelmesi adına da yine kutsallık veya toplumun devamlılığı gibi söylemlere sığınılıyor.

Aileden başlanarak örülen bu erkeklik ağının yoğunluğu içinde, “makbul olanın” dışına çıkan kadınların gerek aile içinde gerekse aile dışında şiddetle karşı karşıya kalması, ailenin de toplumun da sorunlu ve bol krizli bir yapı halini almasını kaçınılmaz kılıyor.

Kadınlar ve LGBTİ+lara yönelik şiddeti önleyici politikalar üretmek yerine şiddeti besleyen ve büyüten iktidarlar, sürekli yeni yasa tekliflerini gündeme getirip bir yandan da toplumun nabzını ölçüyor. Bunun en güncel yansımasını ise “Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklif Taslağı” oluşturuyor. Söz konusu teklif taslağı her ne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmamış olsa da, büyük riskler ve yeni biçimli kırım politikaları barındırması bakımından kesinlikle itirazını örgütlememizi gerektiriyor.

Bu yılın “aile yılı” ilan edilmesiyle esasında cinsiyetçi politikaların derinleştirilerek sürdürüleceğine yönelik kanun değişikliklerinin sinyalleri verilmişti. Kanun kapsamında normatif alanın dışına çıkan her varlık üzerinde doğurganlık, aile, nüfus, cinsel politikalar ile toplumu düzenleme ve denetleme yöntemi olarak biyo-iktidar uygulanıyor.

Nitekim teklif taslağında hem TMK hem de TCK’da yeni düzenlemeler getirilmesi bekleniyor. Türk Medeni Kanunu’nda yapılması öngörülen değişiklikleri; “cinsiyet değişikliği” davası açma yaşının hak arama hakkına aykırı şekilde 18 iken 21 şeklinde değiştirilmesi, izin davası açmak için üreme yeteneğinden sürekli yoksun olma şartının

Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesine ilişkin karara rağmen kendi hukuk düzeni ihlal edilerek aynı şartın tekrar getirilmesi, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğuna dair raporun yalnızca Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiş hastanelerde düzenlenebileceği şeklinde sıralamak mümkün. Mevcut düzenlemelerin, erkek egemen sistemin kapatma politikalarını sadece fiziksel değil; düşünsel, duygusal, ruhsal ve hatta kişiyi biyolojik varlığına kapatma olarak sürdürdüğünü gösteriyor.

Teklif taslağı yalnızca özel hukuk alanıyla sınırlı kalmıyor. Önceki yıllarda İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmek, 6284 sayılı kanunda yapılan değişiklikler gibi pratikleri bu defa ceza normları da takip edecek gibi görünüyor. Temel hak ve özgürlüklerin korunmasının hem yasal düzenlemeler düzeyinde hem de uygulamada sağlanması yerine “genel ahlak” gibi muğlak kavramlarla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin içtihatlarında sıklıkla vurguladığı kanun kalitesinden uzak cezai yaptırımlar öngörülüyor.

Taslağın ceza hukukunu ilgilendiren kısmında Türk Medeni Kanunu 40. maddesine uygun olarak izin almadan veya izinle ilgili davası sonuçlanmadan ameliyat olanlara üç yıla kadar hapis cezası öngörülüyor. Bunun yanında izni olmayan kişiye cinsiyet uyum sürecinin cerrahi boyutunun gereği olan müdahaleleri yapan hekime de yedi yıla kadar ceza verilmesi öngörülüyor. Yalnızca cerrahi operasyon değil cinsiyet değiştirmeye yönelik hormon veya ilaç verilmesinin de bu suçu oluşturacağı belirtiliyor.

Hakimin insafına/zihniyetine terk edilmiş yoruma göre kişinin doğuştan gelen biyolojik cinsiyetine aykırı olduğu değerlendirilen her türlü davranışa üç yıl hapis cezası verilmesi öngörülüyor. Düzenlemenin muğlaklığı ve temel hak ve özgürlüklere ağır bir müdahale teşkil etmesi devamlı baskı, şiddet, kırım politikaları ile karşı karşıya olan kadınlar ve LGBTİ+ için iktidarın belirlediği davranış normlarına uymasının “yasal” zeminini oluşturup uyulmaması halinde üç yıl hapis cezası ile karşı karşıya bırakıyor. Bu hapis cezalarının toplumu disipline etmek amacıyla uygulanacağı konusundaki zihniyet, kendini temsili olduğu siyasetçilerin söylemleriyle rahatlıkla okunabilir kılıyor.

Biyolojik cinsiyete dayalı davranışlar dışında “ahlaka aykırı davranış” ve “biyolojik cinsiyete veya ahlaka aykırı davranışı teşvik etme” hali için de üç yıl hapis cezası öngörülüyor. Bu düzenleme ile iktidar sadece davranışı değil davranışı teşvik edene yani esasında dayanışma içinde olana yönelik de hapis cezası istediğinden toplumun her kesiminin davranışlarını kontrol altına almaya çalışıyor.

Hukuki açıdan bakıldığında temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahale gerçekleştirilecekse söz konusu müdahalenin kanuni bir dayanağı olmalı ve kanun kalitesi taşınmalıdır. Kanun kalitesinden anlaşılması gereken kanunun öngörülebilir ve belirli olmasıdır. Belirlilik ilkesine göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerekir. Teklif taslağına bakıldığında “ahlaka aykırı davranış”ın ne olduğu belirli olmayıp tamamıyla hakim ve savcılarının ahlak anlayışlarına bırakılmıştır. Bu ahlak anlayışlarının da temelini cinsiyetçilik, sömürgecilik, dincilik ve milliyetçilikten aldığı en yakından maruz kalanı ve tanıyıdır.

Öngörülebilirlik (hukuki güvenlik) ilkesine göre ise kanunlardan doğacak sonuçların önceden kestirilebilir olması gerekir. Ancak teklif taslağına göre kişilerin hangi davranışlar sonucunda cezalandırılacağı öngörülebilir değildir. Bunun toplumun tüm bileşenleri için bir yok etme aygıtına dönüşeceği açıktır. Salt iki temel ilke açısından Anayasa’ya uygunluk değerlendirmesi yapıldığında dahi teklif taslağı sınıfta kalmaktadır.

Belirtelim ki, teklif taslağı yalnızca LGBTİ+ ve kadınlar değil sivil toplum örgütleri, hekimler, hak savunucuları gibi birçok kesimi tehdit ediyor. İktidar teklifi toplumsal, zorunlu bir ihtiyaca yönelik değil öznellikleri nefessiz bırakmaya ve tek tipleştirmeye yönelik yapıyor. Kabul edilmesi halinde pantolon giydiği, saçını kestirdiği veya mini etek giydiği için bir kadın, küpe taktığı için bir erkek, kimliğinde belirtilen cinsiyetten farklı dış görünüşe sahip bireyler, dayanışan ve örgütlü mücadele yürüten, toplumsal cinsiyet eşitliğini savunan ve dillendiren hak savunucuları bile her an ahlaksızlıkla suçlanabilir ve cezalandırılabilir oluyor. Ve halklar, sınıflar, kadınlar, ötekileştirilmiş tüm var oluşlar bu anlayışın yaratabileceği kırımı çok iyi biliyor.

Tüm bunlar karşısında ataerkil kapitalist sistemin cinsiyetçi yasa ve hukuk düzenine karşı, demokratik toplumun, demokratik bir hukuk düzenini savunmak ve yaratmak çok daha büyük bir sorumluluk olarak üzerimize düşüyor. Haliyle kanun değişiklikleri ile mücadele salt devletli sistemlerin hukuk normları ile değil demokratik, özgürlükçü, ekolojik, eşitlikçi ve tüm cinsiyetlerin kendi farklılığı, özerkliği ve çeşitlilikleri ile dahil olduğu bir toplumu inşa etmekle mümkün oluyor.

Filizlenen Umut, Direnen Kadınlar

Fidan Ataselim-20 Nisan 2025

Oysa, toprağı yarararak tohumdan yükselen filizler göğe uzanmak, çiçeklenmek istiyor.

Hiçbir kuraklık, boran, kar bunu engelleyemeyecek. Kadınlar başaracak!

Çünkü toprağa düşen, meydanlarda kök salan nice genç feministler var.

Yanı başlarında, sıradağlar gibi dizilmiş; birbirine kenetlenmiş kuşaklarcası bir güç var.

Ki o topraklar erkek şiddetiyle öldürülen kadınların; özgürlük ve eşitlik için cenge tutuşmuş insanların kanlarıyla sulanmıştı.

Kadınlar fikrini beyan ettikçe, özgüven kazandıkça ve eşitsiz hayatlarını sorgulamaya başladıkça hedef alındılar. Daha çok eğitim aldılar, çalıştılar, mücadele ettiler. Buna karşılık erkek şiddeti de devlet şiddeti de artmaya devam etti. Şiddeti bir bütün olarak kastediyorum: Ekonomik, psikolojik, cinsel, dijital ve fiziksel. Her biri politik alanda dizayn ediliyor, politik öznelerin adımlarıyla şekilleniyor. Tüm bu şiddet biçimleriyle kadınların davranışları, tutumları belirleniyor. Sosyoekonomik alanda, üretkenlik için “atıl” ve “ikincil”; üreme için “aktif” ve bakım için “birincil” roller kadınlara yükleniyor. Oysa, klasik basmakalıp cinsiyet rolleri de dünyanın düz olduğuna dair iddia gibi birer birer yıkılıyor.

Kadınları eski rollerine hapsedmeye çalışan iktidar, bunu yasalarıyla ve uygulamalarıyla açıkça gösteriyor. Bu iklimde erkekler, üstün erkekliklerini geri kazanmanın hıncıyla; “dili uzayan”, “aklının ermediği işlere karışan”, “sözden çıkan” kadınlara haddini bildirmeye kalkıyor. Kadın cinayetleri, bu “had bildirme”nin; şiddet ise kadınlara çizilmek istenen hududun adı oluyor. 2024, kadınların en çok öldürüldüğü yıl oldu. Hemen ardından, siyasi

iktidar 2025'i "Aile Yılı" ilan etti. Bu ilan, yalnızca bir sembol değil. Eylem planlarından torba yasalara kadar uzanan bir "ders müfredatı" haline getirildi.

"Aile Yılı" ile:

- Kadınlar kamusal alandan ev içine,
- Yalnızca çocuk doğurmaya ve bakım vermeye,
- Düşük ücretli ve güvencesiz işlere,
- Genç kadınlar ise aile zincirlerine,
- Tüm kadınlar erkeğe itaate hapsedilmek isteniyor.

Kadınların özgürlüğü, aile adı altında yeniden sınırlandırılmak isteniyor.

Ülkede yaşanan tüm iktisadi ve demokratik gerilemeler, kadınların hayatlarını derinden etkiliyor. İstanbul Sözleşmesi'nden imza geri çekildi. Seçilmiş belediye başkanları tutuklandı, yerlerine kayyımlar atandı. Ekonomik kriz derinleşti. Hukuk yok sayıldı. Anayasa açıkça çiğnendi. Diploma iptalleri yaşandı. Her biri tek başına bile kadınları etkileyen ciddi kırılmalar yarattı.

Özellikle son dönemde, şiddet faillerine uygulanmayan cezaların, hakkını arayan gençlere yöneltilmesi; adaletin nasıl yerle bir olduğunu gösteriyor. Tüm bu gelişmeler, hayatına dair kendi kararını vermek isteyen kadınların yaşamını doğrudan etkiliyor. En güçsüz görülen en çok eziliyor. Ve sonunda, kadınlar daha fazla öldürülüyor.

Kadınları güçlendiren ve bağımsızlaştıran yerel yönetim kamu hizmetleri tek tek tasfiye ediliyor. Alo şiddet hatları kapatılıyor, kütüphanelerin yerine "aile merkezleri" açılıyor. Kreşler kapatılmak isteniyor; kadın birimlerinin başına ise erkek yöneticiler atanıyor.

Yargı paketleriyle kadın katilleri serbest bırakılırken, siyasi tutuklular rehin tutulmaya devam ediyor. Sayısını bile hatırlayamadığımız bu paketler aracılığıyla yıllar süren mücadeleyle kazandığımız haklarımız elimizden alınmak isteniyor. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun etkin şekilde uygulanmıyor; üstelik yeni düzenlemelerle içi boşaltılmaya çalışılıyor. Nafaka hakkının sınırlandırılması tartışmaya açılıyor, eşitsiz taraflar arasında "aile arabuluculuğu" öneriliyor. "Yargı reformu" adı altında hazırlanmakta olan 10. yargı paketine dair resmi taslak ortada olmasa da, haberlerdeki bilgilere göre LGBTİQ+'lar doğrudan hedef haline getirilecek; kadınların her davranışı egemenin keyfine göre "ahlaksızlık" sayılarak cezalandırılabilir.

Veriler Yalan Söylemez

Tüm bu politikaların sonucu, rakamlarla da açıkça ortada. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun verilerine göre, 2024 yılında 394 kadın cinayeti, 259 şüpheli kadın ölümü gerçekleşti. 2025'in yalnızca ilk üç ayında bile 67 kadın cinayeti ve 83 şüpheli ölüm kaydedildi. İçişleri Bakanlığı'nın 2021'den bu yana açıkladığı verilere göre de kadın cinayetleri artış gösteriyor. 2024 yılına ait 10 ayın verisi dışında yıllık resmi verinin hâlâ açıklanmamış olması ise, gerçeği gizleme çabasının bir göstergesi olabilir.

Birleşmiş Milletler verilerine göre kadınlar en çok, en yakınlarındaki erkekler tarafından öldürülüyor. 2023 yılında kadın cinayetlerinin %60'ı aile içinden biri ya da partner tarafından işlendi. Yetkililer, "ev" in kadınlar ve kız çocukları için en tehlikeli mekânlardan biri olduğunu vurguluyor. Türkiye'de ise Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun 2024 verilerine göre, kadınların %76'sı aile içinde veya partneri tarafından, %57'si ise kendi evinde öldürüldü. Bu iki veri; coğrafya değişse bile gerçeğin değişmediğini gösteriyor. Hem sorunun kaynağını hem de çözümün nerede aranması gerektiğini açıkça ortaya koyuyor. Görünen köy kılavuz istemez; ama bizler yine de mücadeleyle göstereceğimiz çözüm yolunu: Kadınların kararlarına saygı, eşitliğin kabulü ve haklarımızın yasalarla etkin korunması.

6284 Sayılı Kanun: Yaşamak İçin Bir Güvence

Ve kadınları önce hayatta tutacak en önemli yasal düzenlemelerden biri: 6284 Sayılı koruma kanunu. Polis Akademisi verilerine göre, Türkiye'de yılda yaklaşık 300.000 kadın bu yasaya başvuruyor. Sadece sayılardan değil, hayatlardan bahsettiğimiz için 300.000 kadının yeni bir yaşam özlemiyle kaç milyon kez kanat çırdığını varın siz düşünün. Vakaların %83'ü "riskli" ve "çok yüksek riskli" kategoride yer alıyor. Bu da bize gösteriyor ki, "kadınlar bu yasayı suistimal ediyor" söylemi, devletin kendi verileriyle çürütülüyor. 6284 Sayılı Kanun, etkin biçimde uygulandığında kadınları yaşatıyor, şiddetten uzak bir hayatın kapısını aralıyor.

Kadınlık rollerini "fıtrat"a dayandıranlar, vajinal doğumu tek "doğru" ve "doğal" kabul ediyor. Kadınların nasıl doğuracağıyla bu denli ilgilenen yetkililer, nasıl öldürüldüklerine ise aynı hassasiyeti göstermiyor. Üstelik, doğurmaya bu kadar odaklanırken; doğan çocukların nasıl bir hayat süreceğini umursamamakta da bir sakınca görmüyorlar.

Değişimi Biz Yaratacağız

Değişim, kendiliğinden gerçekleşmeyecek. Direncin ve değişimin noktalarını bizler yaratabiliriz. Bunun için siyaset sahnesinde de kolektif bir özne olarak yerimizi almalıyız. Her şey, tarihsel bir bağlamda ve diyalektik bir ilişkiyle şekillenir. Bugün seçme ve seçilme hakkına sahip çıkmak çok önemli. Barış umuduna tutunmak da öyle. Kürt sorununa demokratik çözüm imkanlarının oluşmasına nice Fatma Altınmakasların, İpek Erlerin de ihtiyacı var. Çünkü tüm bunlar, kadınların kendi seçimlerine ve iradelerine sahip çıkmakla aynı anlama geliyor. Her biri kadınların kendilerini, düşüncelerini ve yaşadıklarını ifade edebilmelerinin önünü açacak, ölümün sıradanlaşmasının önüne geçilebilecek imkanlar. Haklarımızla bir bütün olarak eşit yurttaşlar olmaya hakkımız var!

Kadın cinayetlerini durdurma mücadelesi, eşitlik mücadelesidir. Eşitlik her alanda ve bütünsel biçimde sağlanmadan gerçek olamaz.

Ve unutmayalım: Ölümüne özgürlük isteyenler asla yenilmezler.

“Bu kadarı da olmaz” dedirten her şeye rağmen,
Gençler barikatları yıkıp meydanlara ulaştıysa,
Bizler de yeniden başarabiliriz.
Barış yeniden filizleniyorsa,
Bizler de yeniden ayağa kalkabiliriz.
Bugünü dokuyanlar, yarınlara umut olmaya devam edecek.
Ve işte o zaman hepimiz özgür bir dünyada, eşit kardeşlikte, mimozalar gibi
açabileceğiz.

Kadının Bedenine, Gençliğin Ruhuna Saldıran Karanlık

Dicle Müftüoğlu-20 Nisan 2025

En nihayetinde de kadını aile içine hapsedmenin adımı olarak “Aile yılı”nın ilan edilmesi noktasına gelindi. En üst perdeden iktidar tarafından kurulan muhafazakar dille kadının eşitlik ve özgürlük mücadelesi yok edilmeye çalışıldı

AKP'nin en büyük “derdi” kiminle diye bir soru soracak olursak, herhalde ilk 3 cevabın içerisinde kadınlar yer alır. Bedenine, sesine, siyasetteki varlığına, sokaktaki eylemine, nasıl giyinip kuşanacağına, dünyaya nasıl bakacağına kadar her şeyi hakkında bir söz kurma “ihtiyacı” hissediyor AKP iktidarı. Elbette bu söz kurmadaki temel hedefin bir müdahale, kendine göre şekillendirme olduğu açık. Zaten muhalif olanı katletmesi, cezaevlerine tıkması tam da bu nedenle yetmiyor ona. Tüm kadınlar için bir hapisane bulmaya çalışıyor. Devletin, iktidarın mikro hali olan “aileden” daha iyi bir cezaevi bulunamayacağını düşünerek kadını içine hapsediyor. Tam olarak hangi siyasetçiye ait olduğunu hatırlayamadığım “insanlar olmasa bu ülke çok kolay yönetilir” sözünü AKP ise “kadınlar olmasa bu ülke çok kolay yönetilir” diye değiştirmiş gibi görünüyor. Bu nedenle görünmez, etkisiz olsunlar diye elinden geleni ardına koymuyor.

“Peki, kadın neden bu kadar açıktan hedef alınıyor?” sorusuna kısa bir yanıt verip, AKP iktidarının 23 yıllık yaklaşımına bakalım. Çünkü kadın, insanlık tarihinin mihenk taşıdır. Bugün bir insanlık tarihinden söz edilebiliyorsa bu da kadının sayesinde. Kadın insanlığın toplumsallaşmasını sağlayan ana aktördür. Toplumsallık da insanı diğer tüm varlıklardan ayıran, dil başta olmak üzere, birçok özelliğin gelişimini sağlayan anahtar niteliğini taşıyor. İnsanlığı yerleşik hayata geçiren, bir başak tanesinden tarımı yaratan;

oradan ekmeğin hamurunu üreten, kimyasalın icadına kadar özgünlüğünü ortaya koyar kadın. Mitolojik bir hikaye gibi gözüke de kadın, 104 M ile toplumsal yaşamın kurallarını ortaya koyan, yani birlikte savaşız eşit bir yaşamın yaratıcısıdır.

Bugün yaşanan tüm bu saldırılar, binlerce yıl önce bunu başaran ve insanlık tarihinin büyük bir bölümünün böyle sürmesini sağlayan kadına yönelik erk zihniyetin oluşmasından kaynağını alıyor. Binlerce yıldır devam eden kadını köleleştirme hali, tarihin her döneminde ve dünyanın her bir parçasında ayrı biçimlerle ilerliyor. Tabi buna karşı gelişen kadın mücadelesi de tarih boyunca farklı biçimlerde gelişerek büyüyor. Türkiye’de kadın mücadelesi, her bir katmanıyla ayrı ayrı işlenmesi gereken bir yerde duruyor. Bu meseleye biraz AKP’nin 23 yıllık iktidarının, özelde muhafazakarlık sosuna da bulduğu kadına yönelik saldırılara bakmaya ihtiyaç var. Malum AKP krizli bir tabloda “mağdurların sesi” olarak sahneye çıktı. Yıllarca Kemalist bakış açısıyla dini inançları nedeniyle dışlananların mağduriyetlerini bir şemsiye altında buluşturarak, Meclis’e ve iktidara yürüdü. Yıllarca bu mağduriyet sloganıyla da koltuğunu korumayı başardı. Bu süreçte kadınların mücadelesi ve iktidarın Avrupa Birliği’ne girme yönündeki “istemiyile” kimi adımlar atılsa da devam eden yıllarda bir bir tırpanlandı haklar.

Kadına yönelik aile içi şiddet nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde (AİHM) Türkiye’ye karşı açılan ilk dava olan “Nahide Opuz Davası”, kadın mücadelesinin iktidarı değişime zorlayan noktalarından biri oldu. Nahide Opuz Davası, AİHM’in aile içi şiddete karşı vatandaşını koruyamadığı gerekçesiyle bir devleti mahkum ettiği ilk dava olarak tarihe geçti. Karar ise Avrupa Konseyi’nin aile bireylerini, aile-içi şiddetten korumak için hazırladığı yeni bir insan hakları sözleşmesine (İstanbul Sözleşmesi) ilham verdi.

Bir gece kararnamesiyle geri çekilse de verilen mücadelenin etkisiyle ilk olarak Türkiye tarafından imzalandı sözleşme. Uzun yıllar ilk imzacı ülke olmakla övünülürken, Avrupa Birliği “heveslerinden” vazgeçtiğini gösteren AKP iktidarı, antidemokratik her bir adımına paralel olarak kadın kazanımlarına yönelik saldırılar gerçekleştirdi. Kadın Bakanlığı, Aile Bakanlığı’na dönüştürüldü. En nihayetinde de kadını aile içine hapsetmenin adımı olarak “Aile yılı”nın ilan edilmesi noktasına gelindi. En üst perdeden iktidar tarafından kurulan muhafazakar dille kadının eşitlik ve özgürlük mücadelesi yok edilmeye çalışıldı. Erdoğan’ın söylemine göre kadın ve erkek eşit olamazdı. Bir başka iktidar erki kadının hamileyken sokağa çıkmasını dinen uygun bulmadı, bir ötekisi kadınların kahkahasını. Her ortamda kaç çocuk doğurulacağına dair çağrılar yapıldı, kadınların iş yaşamındaki varlığından dolayı işsizlik rakamlarının arttığı söylenerek, kadının toplumsallığından

duyulan rahatsızlık üst perdeden dillendirildi. Miting kürsülerinden “Her Kürtaj bir Uludere’dir” denilerek katliamların faillerini yargılamayan iktidar fiili olarak kürtajı yasakladı.

Kadınlara; bakım, çocuk parası gibi her devletin sunması gereken hizmetler, iktidara ve eve bağlama araçlarına dönüştürüldü. Gülen Cemaati’nin ortaklığıyla iktidara gelen AKP, ilk süreçlerde bu yapılanmayla devam eden yıllarda birçok tarikatla ilerledi ve toplumun dönüşümünü bu şekilde sağlamaya çalıştı. Her bir alanda örgütlenen bu tarikatlar hep çocuk istismarı, kadına yönelik şiddetle gündeme geldi. İsmailağa Cemaati’ne bağlı Hiranur Vakfı kurucusu Yusuf Ziya Gümüsel’in kızı H.K.G.’yi 6 yaşındayken 29 yaşındaki müridi Kadir İstekli ile imam nikahı kıydırmasının açığa çıkmasıyla başlayan dava süreci, tarikatlara dair durumun buzdağının görünen yüzü oldu. Kürdistan’da kayyımlar eliyle benzer tahribatlar yapıldı. Kadın yaşam merkezleri kapatıldı, kadın müdürlüklerine erkekler atandı, kreşler dini yaklaşım çerçevesinde kuran kurslarına dönüştürüldü.

Tüm bunlar çürümenin, şiddetin arttığı bir toplum amacıyla bir bir kurgulanarak ilerledi. Kadınlar aile içine hapsedildi, savaş ve şiddet sarmalı her geçen gün arttırıldı.

Kadınlarla birlikte toplumun bir diğer dönüştürücü dinamiği olan gençlere yönelik de ciddi saldırılar gerçekleştirildi. İlk süreçte cemaatler içinde örgütlenerek tepkisizleştirilmeye çalışılan gençlik, İmam Hatip listelerine yönlendirildi. Üniversitelerin sayısı arttırılsa da muhalif, sosyalist özü itibarıyla farklı düşünen akademisyenler üniversitelerden uzaklaştırıldı. Üniversitelere kayyımlar atandı; gençlerin örgütlenme, farklı fikir üretme alanları olan kulüpler tarikatlara emanet edildi. İktidarın politikalarına muhalefet eden her bir genç gözaltı, tutuklama ve ajanlaştırma dayatmalarıyla dağıtılmaya çalışıldı.

Kadına ve gençlere yönelik tüm bu saldırıların aslında toplumun dönüşümündeki ana damarlar olmalarından kaynaklanıyor. Bunu, bugün tüm baskılara rağmen alanları dolduran kadınlardan görüyoruz. Ekrem İmamoğlu’nun gözaltısına karşı başlayan eylemlere öncülük eden gençliğin yarattığı etkiden görüyoruz.

Sessizliği Kanunla, Hakları Direnişle Yazmak

Ayşe Batumlu Kaya-20 Nisan 2025

Bu paket, hukuki değil, ideolojik bir müdahaledir. “Ahlak” ve “değer” gibi subjektif kavramlarla hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Hukukun görevi, toplumu tek tipleştirmek değil; çeşitliliğini korumaktır

Yargı “Reformu” Kimin İçin?

Siyasi iktidarın, gözlerden uzak, kaçamak cevaplarla hazırladığı 10. Yargı Paketi; “‘uyutulmaya’ karşı idmanlı dikkatlerden kaçamadı. Her şeyin içine tıktıştırılmış bu düzenleme, kadınların, çocukların, LGBTQ+ bireylerin hak kayıplarıyla karşı karşıya kalacağı bir süreci tetikliyor.

Hukukun amacı; bir zümrenin değil, herkesin hakkını korumaktır. Ancak bu paket, “kendine hukuk” anlayışıyla, belirli kimlikleri dışlayan, cezalandıran bir zihniyeti güçlendiriyor. Erkek egemen, tekçi bir düzenin “pürüzsüz” işletilmesi hedefleniyor. Bizlerse bu düzende sadece birer teferruat olalım isteniyor.

Düzenlemeler yapılırken hukukçuların, akademisyenlerin, kadın örgütlerinin görüşlerinin alınması gerekirdi. Ancak bunun yerine, iktidarın dar ihtiyaçlarına hizmet eden “torba yasa” formu tercih edildi. Bu da denetimi neredeyse imkansız hale getiriyor.

Belirsiz Kavramlar, Belirgin Tehditler

Pakette geçen “toplumsal değerlere aykırı propaganda” ifadesi, kadınların ve LGBTQ+ bireylerin kamusal görünürlüğünü tehdit ediyor. “Toplumsal değer” denilen şey kimin

tanımı? Bu muğlaklık, dayanışma çalışmalarını ve varoluşun kendisini yasa dışı hale getirme riski taşıyor.

“Biyolojik cinsiyet” gibi tanımlamalar, “ahlak”la birleştğinde; yaşam tarzı ya da kıyafeti nedeniyle kadınlar hedef alınabiliyor. Futbolculara taşıttırılan doğum mesajı gibi, bedenlerimiz üzerinde karar vermeye kadar ilerleyebiliyorlar. “Teşvik”, “övgü”, “özendirme” gibi ifadelerle görüş belirten herkesin suçlu ilan edilmesi ise açıkça düşünce özgürlüğüne tehdittir.

Kadını Eve, LGBTQ+ Görünmezliğe

“Ailenin korunması” gerekçesiyle kadın geleneksel rollerle sınırlandırılırken, LGBTQ+ bireyler kamuoyunun dışına itilmek isteniyor. Bu yalnızca birey haklarına değil, toplumsal cinsiyet eşitliğine de açık bir saldırıdır. Oysa eşitlik, adil bir toplumun temelidir.

Hukuk mu, İdeoloji mi?

Bu paket, hukuki değil, ideolojik bir müdahaledir. “Ahlak” ve “değer” gibi subjektif kavramlarla hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Hukukun görevi, toplumu tek tipleştirmek değil; çeşitliliğini korumaktır.

Af Düzenlemeleri: Kimin İçin?

“Af yok” denilse de kadınlara ve çocuklara şiddet uygulayanların tahliye edilebileceği ihtimali kamuoyunu endişelendiriyor. Bu tür aflarla serbest kalanların tekrar suç işlediğine sıkça tanık olduk. Cezaevinde geçirilen süre, bireyi iyileştirmeyen, sadece intikamın sürdüğü bir döngüye dönüştü.

Türkiye’de cezaevleri 200 bin kişilik kapasiteye rağmen 400 bin kişiyle tıka basa dolmuş durumda. Bu da siyasi değil, insani ve hukuki çözümler üretme zorunluluğunu doğruyor. Ancak hangi suçların affa tabi tutulacağı belirlenmeden yapılacak her düzenleme, mağdurlar için ikinci bir cezaya dönüşebilir. Burada da hak temelli bilimsel kapsamlı bir çalışma yapılmazsa çözüm zannedilenin yeni ve devasa sorunlar yaratması ihtimali endişe veriyor.

Cezaevleri, sistem muhalifleri ile dolu. Halkın seçilmiş başkanları, siyasi parti temsilcileri hukuka uygun hiçbir gerekçe olmaksızın rehin tutuluyor. Derhal tahliyesi gereken hasta mahpuslar her geçen gün yaşam hakkı ihlali tehdidi altında. Cezaevlerinde tedavisi yapılmadığı için ölen, son günlerinde yakınlarını, evlatlarını göremeden göçüp giden insanlar vicdanlarda büyük yara açıyor. Hal böyle iken bu yargı paketleri ile yapılmak istenen, zaten çoğu dışarıda kol gezen ve çok azı ceza almış olan çetelerin, katillerin,

işkencecilerin, hiçbir itiraza mahal verilmeden serbest bırakılması. Bu çok büyük haksızlık. Üstelik hastalığı gittikçe büyüyen bir toplumu daha da iflah olmaz bir hale sürükleyen sorumsuz bir tutum.

Umut Hakkı: Düşünce Suçluları İçin Hayati Bir Talep

Umut hakkı, AİHM içtihatlarında tanınmış bir hak. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanların belirli bir süre sonra yeniden değerlendirilmesi, insan onurunun bir gereği. Türkiye’de düşünce suçlusu olarak nitelendirilen gazeteciler, akademisyenler, insan hakları savunucuları ve siyasal mahpuslar açısından umut hakkı yaşamsal önemde. Bu kişiler yıllarca cezaevinde tutulmakta; infaz sisteminde yer alan keyfilik, hukuka aykırı puanlama sistemleri ve denetim mekanizmaları tahliyelerini engellemekte.

Bu keyfilik, Milyonların iradesi olarak gördüğü Sayın Abdullah Öcalan’a uygulanan mutlak tecrit ile zirveye ulaşmış durumda. Bu, sadece bireysel değil, toplumsal barışın önünü de tıkayan bir pratik.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, umut hakkını cezanın infazı süresince bireyin insanca muamele görme hakkı ile ilişkilendirir. Örneğin, İtalya ve Almanya gibi ülkelerde ağırlaştırılmış müebbet cezası alan mahpuslar belirli kriterleri karşıladığında yeniden değerlendirme sürecine alınmakta. Bu tür uygulamalar, hem cezanın amacı olan toplumsal onarma idealine yaklaşmakta hem de devletin birey onurunu gözetme sorumluluğunu yerine getirmekte. Bu yargı “reformu” diye anılan pakette yer almaması büyük eksiklik. Buna dair düzenleme acil bir gereksinim.

Tutsaklığının ilk gününden bu yana barışın tesisi ve rejimin demokratikleşmesi için yoğun bir çaba içinde olan, bu alanda eserler üreten ve siyasi iktidarı da barış ve demokratikleşme yönünde adımlar atmaya zorlayan Sayın Abdullah Öcalan’ın şahsında sembolleşen bu hak; başlı başına, üzerine ayrı ve kapsamlı yazılar yazılacak denli önemli ve derindir.

Ancak işin özü şudur: Hem siyasi iktidarın hem muhalefetin umut hakkına dair alacağı tutum, Türkiye’nin daha da otoriter ve baskıcı bir rejime mi, yoksa barışçıl ve demokratik bir sisteme mi evrileceği sorusunda belirleyici bir eşik oluşturmaktadır.

Bu nedenle umut hakkını; sadece “içerideki” siyasi mahpuslar açısından değil, dışarıdaki milyonlar; emekçiler, kadınlar, çocuklar ve hatta doğanın geleceği açısından da hayati

önemdedir. Türkiye'nin otoriterleşmenin karanlık dehlizlerine mi yoksa demokratik bir yola mı gireceği, bu eşikte nasıl bir tutum alınacağıyla doğrudan ilgilidir.

Birlikteyiz, Vazgeçmiyoruz

Kadın hareketi ile LGBTQ+ mücadelesi, aynı baskı mekanizmalarına karşı direnir. Çünkü bu mücadeleler, eşitlik, özgürlük ve görünürlük taleplerinin ortaklaştığı yeredir. Aynı zamanda tüm diğer hak mücadelelerinin de hayat damarını oluşturur. Zira hiçbir hak, diğerinden bağımsız var olamaz.

Yargı paketi yalnızca teknik bir metin değil; “bazı hayatlar daha değerlidir” mesajını taşıyan siyasal bir bildiri gibi olmuş. Biz bu mesajı tersine çevirmek zorundayız.

Geçmişte de defalarca tanık olduk: İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme sürecinde kadınların ve LGBTQ+ bireylerin verdiği mücadele, baskıcı politikaların karşısında nasıl ortak bir ses olunabileceğini gösterdi. 8 Mart'ta sokakları dolduran kalabalıklar, her türlü yasak ve engellemelere rağmen mücadele kararlılığının sönmediğini haykırdı. Bu tarihsel deneyimler, bugün vereceğimiz mücadelenin zaten güçlü bir temele dayandığını gösteriyor.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesi, herkesin kanun önünde eşit olduğunu söyler. Devletin bu eşitliği sağlama yükümlülüğü vardır. Ancak ideolojik yaklaşımlarla düzenlenen yasalar, bu yükümlülüğü ihlal eder. Hukukun amacı, bireyleri – kimlikleri değil; davranışları yargılamaktır.

Hiçbirimiz diğerinden daha az değerli değiliz. Görünürlüğü azaltmaya çalışanlara cevabımız net: Nereye bakarlarsa baksınlar, orada bizi görecekler. Çünkü biz, yaktığınız cadıların, susturduğunuz seslerin, görünmez kılmaya çalıştığınız hayatların mirasçılarınız. Ve biz, yaşamı birlikte ve inatla savunmaya devam edeceğiz.

Bugün Türkiye'deki hak mücadeleleri yalnızca yerel değil, küresel bir adalet arayışının da parçasıdır. İran'dan Arjantin'e, Polonya'dan Hindistan'a kadar kadınlar, LGBTQ+ bireyler, işçiler, akademisyenler ve gençler; her yerde benzer baskılara karşı direniyor. Dayanışmamızın sınırları yok!

Bu yüzden sesimiz yalnızca bu ülkeye değil, dünyaya da bir çağrıdır:

El ele Jin Jiyan Azadî sloganımızla hep birlikte, onurlu bir barış ve özgür bir yaşam için mücadeleye!

Ahura Mazda ve Ehrimen: İyilik ile Kötülüğün Sonsuz Çekişmesi ve Kadınların Öncülüğü

Azime Bali-20 Nisan 2025

Savaşın ortasında barışı savunan anneler, iklim krizine karşı sesini yükselten genç kadın aktivistler, yoksullukla mücadele eden kadın girişimciler ya da cinsiyet eşitliği için sokaklara dökülen milyonlar, Ehrimen'in gölgesine karşı insanlığın en etkili silahlarıdır

Zerdüştlükte, evrenin işleyişi Ahura Mazda'nın iyiliği ile Ehrimen'in kötülüğü arasındaki sonsuz mücadeleyle tanımlanır. Ahura Mazda, bilgelik, adalet, düzen ve yaşamın temsilcisi olarak evrene ışığını yayarken; Ehrimen, karanlık, yalan, kaos ve yıkımı simgeleyerek bu ilahi düzeni bozmaya çalışır. Bu kadim dualizm, yalnızca mitolojik bir anlatı değil; aynı zamanda insanlığın ahlaki, manevi ve varoluşsal yolculuğunu anlamlandırmanın güçlü bir yoludur. Zerdüştinancında, Ehrimen'in dünyaya kötülüğü sokmasıyla başlayan "Karışım" dönemi, iyilik ile kötülüğün bir arada bulunduğu bir zaman dilimini ifade eder. Günümüz dünyasında da bu karışımı açıkça görebiliriz. Teknolojik ilerlemeler, bilimsel keşifler, insan hakları hareketleri ve toplumsal dayanışma gibi alanlarda Ahura Mazda'nın ışığını andıran umut verici gelişmeler yaşanırken; savaşlar, çevre tahribatı, toplumsal eşitsizlikler, yalan haberlerin yaygınlaşması, kutuplaşma ve bireysel bencillik gibi sorunlar Ehrimen'in gölgesini taşımaya devam ediyor. Örneğin, internet gibi bir araç, bilgiyi paylaşarak insanlığa iyilik getirme potansiyeline sahipken, aynı zamanda manipülasyon, yanlış bilgi ve bölünme yaratarak kötülüğe hizmet

edebiliyor. Bu, Zerdüştlükteki iyilik-kötülük çatışmasının modern bir yansımasıdır. Ancak bu mücadelede, kadınların direnişi, liderliği ve öncülüğü, iyiliğin zaferi için belirleyici bir güç olarak parlıyor. Kadınlar, tarih boyunca olduğu gibi bugün de Ehrimen'in kaosuna karşı Ahura Mazda'nın ışığını yükseltmek için hem bireysel hem de kolektif çabalarıyla insanlığın en güçlü umut kaynaklarından biri haline geliyor.

Kadınların Direnişi: Kozmik Mücadelede İyiliğin Somutlaşması

Zerdüştlük, insana bu evrensel mücadelede aktif bir rol biçer: Düşünceleri, sözleri ve eylemleriyle iyiliği seçmek. Bu sorumluluk, günümüzde bireylerin ve toplumların karşılaştığı etik ikilemlerde kendini açıkça gösteriyor. İklim değişikliğiyle mücadele etmek, toplumsal adaleti savunmak, yalanlara karşı doğruyu yükseltmek ya da savaşın ortasında barışı inşa etmeye çalışmak, Ahura Mazda'nın düzenini desteklemek anlamına gelebilir. Buna karşın, bencillik, umursamazlık, tüketim çılgınlığı veya sessiz kalmak, Ehrimen'in kaosunu besler. İşte bu noktada, kadınların liderliği ve direnişi, iyilik ile kötülük arasındaki bu mücadelede eşsiz bir fark yaratıyor. Kadınlar, gerek bireysel gerekse kolektif düzeyde, Ehrimen'in gölgesine meydan okuyan bir güç olarak öne çıkıyor. Çevre aktivizminden toplumsal adalet hareketlerine, sosyal medyada doğruyu savunma çabalarından yalanlara karşı duruşa kadar, kadınların varlığı, yalnızca bir tepki değil, aynı zamanda iyiliği inşa eden proaktif bir iradedir.

Kadınların bu mücadeledeki rolü, tarih boyunca sayısız örnekle kendini göstermiştir. Antik çağlardan modern dünyaya kadar; kadınlar baskıya, eşitsizliğe ve yıkıma karşı durarak Ahura Mazda'nın ışığını somutlaştırmıştır. Örneğin, 19. yüzyılda köleliğe karşı mücadele eden Sojourner Truth gibi figürler, adalet ve eşitlik için seslerini yükselterek kötülüğün zincirlerini kırmaya çalıştı. 20. yüzyılda, Rosa Parks'ın bir otobüste yerini vermeyi reddetmesi, yalnızca bir bireysel eylem değil, aynı zamanda ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı küresel bir hareketin kıvılcımı oldu. Günümüzde ise kadınlar, Ehrimen'in modern yüzlerine karşı aynı kararlılıkla mücadele ediyor. Greta Thunberg gibi genç kadın aktivistler, iklim krizine karşı küresel bir farkındalık yaratarak çevre tahribatına meydan okuyor. Malala Yousafzai, eğitimin gücünü savunarak cehalet ve baskının karanlığına ışık tutuyor. İran'da özgürlük için mücadele eden kadınlar, baskıcı rejimlere karşı hayatlarını riske atarak adalet ve haysiyet arayışını sürdürüyor. Bu kadınların her biri, Zerdüştlükteki iyilik-kötülük mücadelesinin somut birer yansımasıdır; onların cesareti, Ehrimen'in gölgesine karşı insanlığın en güçlü silahlarından biridir.

Kadınların Liderliği: Modern Dünyada Ahura Mazda'nın Işığını Yükseltmek

Günümüz dünyasında, kadınların öncülüğü yalnızca bireysel kahramanlıklarla sınırlı değil; aynı zamanda kolektif hareketler ve toplumsal dönüşümler aracılığıyla da kendini gösteriyor. Kadınlar, çevre aktivizminde, insan hakları savunuculuğunda, bilimde, sanatta ve politikada liderlik ederek iyiliğin sınırlarını genişletiyor. Örneğin, çevre kriziyle mücadelede kadınların rolü giderek daha belirgin hale geliyor. Yerli kadın liderler, Amazon ormanlarını korumak için uluslararası kampanyalar yürütürken, Afrika'daki kadın çiftçiler, sürdürülebilir tarım uygulamalarıyla topluluklarını güçlendiriyor. Bu çabalar, Ahura Mazda'nın doğayla uyumlu düzenini yeniden inşa etme arzusunu yansıtıyor. Benzer şekilde, toplumsal cinsiyet eşitliği için mücadele eden kadın hareketleri, Ehrimen'in eşitsizlik ve baskı gibi gölgelerine karşı durarak adaletin ışığını yükseltiyor. #MeToo hareketi, kadınların seslerini birleştirerek cinsel taciz ve istismara karşı küresel bir uyanış yarattı. Bu tür hareketler, bireylerin yalnızca kendi haklarını değil, aynı zamanda tüm insanlığın haysiyetini savunma çabasını temsil ediyor.

Sosyal medya çağında, kadınların öncülüğü daha da görünür hale geldi. Dijital platformlar hem iyiliğin hem de kötülüğün yayılmasında güçlü bir araçtır. Kadınlar, bu alanda da Ehrimen'in yalan ve manipülasyonuna karşı doğruyu savunan bir kalkan oluşturuyor. Gazeteciler, aktivistler ve bütün kadınlar, sosyal medyada yanlış bilgiyi ifşa ederek, toplulukları bir araya getirerek ve dayanışmayı teşvik ederek iyiliği güçlendiriyor. Örneğin, savaş bölgelerinde barışı savunan kadınlar, sosyal medya aracılığıyla hikayelerini paylaşarak küresel farkındalık yaratıyor. Suriye'de savaşın ortasında çocuklara eğitim vermeye çalışan öğretmenler ya da Ukrayna'da mültecilere yardım eden gönüllü kadınlar, kötülüğün kaosuna karşı umudun somut örnekleri. Bu kadınlar, Zerdüştlükteki "sözle iyiliği seçme" ilkesini modern bir bağlamda hayata geçiriyor.

Kadınların İradesi: Kozmik Güvencenin Ötesinde İnsanlığın Umudu

Zerdüştlükte nihai zafer Ahura Mazda'nındır ve kötülük sonsuza dek yenilecektir. Ancak günümüz insanı, bu zaferi metafizik bir güvenceden çok kendi elleriyle şekillendirebileceğine inanıyor. Kadınların iradesi, bu inancın en güçlü taşıyıcılarından biri. Savaşın ortasında barışı savunan anneler, iklim krizine karşı sesini yükselten genç kadın aktivistler, yoksullukla mücadele eden kadın girişimciler ya da cinsiyet eşitliği için sokaklara dökülen milyonlar, Ehrimen'in gölgesine karşı insanlığın en etkili silahlarıdır. Örneğin, Yemen'de savaşın yıkımı arasında gıda yardımı örgütleyen kadınlar, kaosun ortasında düzeni yeniden inşa ediyor. Hindistan'da kırsal bölgelerde güneş enerjisi projeleri başlatan kadın mühendisler hem çevreye hem de topluluklarına ışık getiriyor. Bu

kadınlar, yalnızca kendi toplumlarında değil, küresel ölçekte de iyiliğin temsilcileri olarak hareket ediyor.

Kadınların bu mücadelesi, yalnızca Ehrimen'in modern yüzleriyle –savaş, eşitsizlik, çevre tahribatı– savaşmakla sınırlı değil; aynı zamanda Ahura Mazda'nın ışığını gelecek nesillere taşımak anlamına da geliyor. Eğitim yoluyla gençleri güçlendiren öğretmenler, bilimsel keşiflerle insanlığa hizmet eden araştırmacılar, sanatla umudu yeniden canlandıran yaratıcılar; hepsi, kadınların iyiliği inşa etme çabasının birer parçası. Bu bağlamda, kadınların liderliği, Zerdüştlükteki kozmik mücadelenin ötesine geçiyor; insanlığın kendi kaderini yazma iradesini temsil ediyor. Kadınlar, Ehrimen'in gölgesine karşı yalnızca direnmekle yetinmiyor; aynı zamanda yeni bir dünya inşa ederek iyiliğin somut bir gerçeklik haline gelmesini sağlıyor.

Sonuç: Kadınların Öncülüğünde Işığı Yükseltmek

Ahura Mazda ve Ehrimen arasındaki çekişme, günümüzde şekil değiştirmiş olsa da hâlâ geçerli bir metafor. İyilik ve kötülük, teknolojiyle, politikayla, toplumsal dinamiklerle ve günlük seçimlerimizle iç içe geçmiş durumda. Zerdüştlük, bize bu mücadelede taraf olmamızı öğütlerken, günümüz dünyası ise bu tarafı nasıl seçeceğimizi ve ne kadar etkili olabileceğimizi sorguluyor. Kadınların direnişi, liderliği ve öncülüğü, bu sorgulamada merkezi bir yer tutuyor. Onların cesareti, adaleti ve dayanışması, Ehrimen'in gölgesine karşı Ahura Mazda'nın ışığını yeniden yakıyor. Çevre krizine karşı mücadele eden yerli kadınlardan, savaşın ortasında barışı savunan annelere; eşitsizliğe karşı sesini yükselten aktivistlerden, bilimi ve sanatı insanlık için birleştiren yaratıcılara kadar, kadınlar iyiliğin zaferi için insanlığın en güçlü umudu.

Belki de asıl soru şu: Ehrimen'in gölgesi büyüdüğünde, kadınların öncülüğünde Ahura Mazda'nın ışığını yükseltecek iradeyi hâlâ taşıyor muyuz? Cevap, kadınların tarih boyunca ve bugün gösterdiği kararlılıkta yatıyor. Onların liderliği, yalnızca bir mücadele değil, aynı zamanda bir inşa sürecidir; kaosun yerine düzeni, karanlığın yerine ışığı, yıkımın yerine umudu koyan bir süreç. Kadınlar, Zerdüştlükteki iyilik-kötülük mücadelesini yalnızca sürdürmekle kalmıyor; bu mücadelede insanlığın kendi elleriyle yazdığı bir zafer destanını da örüyor. Bu destan, Ahura Mazda'nın ışığının yalnızca kozmik bir gerçeklik değil, aynı zamanda kadınların iradesiyle şekillenen somut bir umut olduğunu gösteriyor. Ehrimen'in gölgesi ne kadar büyürse büyüsün, kadınların cesareti, dayanışması ve öncülüğü, bu ışığın sönmeyeceğini garanti ediyor.